

Copyright foto

Perslucht in plaats van schrikdraad

'De risicoplekken in mijn stallen heb ik onder controle'

Voor menig legkippenhouder zijn buitennesteieren een bron van irritatie en extra werk. Bovendien blijken sommige kippen samen te drommen met soms een dodelijke vertrapping als gevolg. Sinds schrikdraad bij de Duitse KAT verboden is, zoeken pluimveehouders naar alternatieven om het kippengedrag te beïnvloeden. Scharrelkippenhouder John Duis en MS Schippers ontwikkelden de MS Jet Stream. Weg met de stroomdraden, want perslucht met wild rondslingerende slangetjes moet nu voor een boervriendelijk kippengedrag zorgen. De resultaten zijn bemoedigend. „Ik kan bij wijze van spreken nu zorgeloos legkippen houden.”

De pluimveehouderij wordt steeds diervriendelijker. Wat gisteren nog getolereerd werd, is vandaag onderwerp van discussie. Voorop staat dat dieren zo min mogelijk pijn moeten lijden en dat was voor de Duitse KAT reden om geen eieren meer af te nemen van pluim-

veeouders die stroomdraden gebruiken om hun kippen te conditioneren, zodat ze niet meer in de hoeken van de stal rondscharrelen. Dat leidt namelijk tot buitennesteieren en het zogenaamde drummen in troepen, waarbij kippen door verdrukking het loodje

kunnen leggen of gestrest en gewond raken. Voor pluimveehouder John Duis, die in Bladel zo'n 90.000 scharrelkippen heeft, was het niet meer kun beïnvloeden van het kippengedrag een onaantrekkelijk vooruitzicht. Drummen in troepen en buitennesteieren

**Scharrelkippenhouder
John Duis voor
zijn stallen zonder
risicoplekken op
drummen.**

Zie Pluimveeweb.nl voor een video van het MS Jet Stream-systeem bij pluimveehouder Duis.

kwamen bij hem regelmatig voor. „Stroomdraden werken het beste en zijn goedkoop”, geeft Duis aan. „Maar dat mag niet meer voor de Duitse markt. De sancties zijn hoog. Als ze ontdekken dat je gebruikmaakt van stroomdraden, mag je geen ei meer leveren. Dat is serieus. Alle handelaren hanteren deze regels en iedere pluimveehouder moet hieraan voldoen: scharrel, vrije uitloop en biologisch.”

Alternatief voor stroomdraden

Er moest dus een nieuw systeem komen om het kippengedrag te sturen. Duis besloot om een dergelijk systeem zelf uit te vinden. Van huis uit is hij technisch aangelegd. „Tussen 2002 en 2004 waren we al de eerste pluimveehouderij die met mestvergassing uit kippenmest experimenteerde. Innovatie zit in onze genen, maar we zijn ook praktische mensen. Voor de stroomdraden moest een alternatief komen, want ik zag het somber in als ik mijn kippen niet kon sturen om onwenselijk gedrag te voorkomen. Ik moest een systeem uitdokteren waarbij de kippen geen pijn zouden hebben, maar door beweging zouden afschrikken op elk zintuigelijk niveau; voelen, zien en horen. Want hoe meer zintuigen geprikkeld worden, hoe minder kans op gewenning.”

Duis bedacht dat perslucht wellicht het antwoord was. „Ik heb toen ‘luchtnozzles’ geprobeerd, maar die bewegen niet echt. Vervolgens bedacht ik om hieraan slangetjes te maken en dat ging al veel beter. Om gewenning te voorkomen, hang ik soms ook een plastic zak in de hoek, die dan ook meewappert met de luchtpuls. En dan kan ik ook nog de kleur van de zak veranderen in bijvoorbeeld rood of wit. Dat werkt ook goed, ook in het begin van de legperiode.” De Bladelse pluimveehouder kon bij de ontwikkeling van een dergelijk systeem

wel hulp gebruiken en nam contact op met MS Schippers. Dit bedrijf staat open voor boerenvernuftigheid en uitvinderstalent. Het heeft veel ideeën uit de praktijk ontwikkeld. Duis werd uitgenodigd en samen gingen ze de MS Jet Stream ontwikkelen. Eerst met een paar testkastjes voor perslucht en regelapparatuur in de stallen van Duis en hieruit kwam langzaam een marktrijp product. „Het voordeel om met MS Schippers samen te werken, is dat zij in staat zijn om een idee naar een goed product te ontwikkelen dat door iedere boer gebruikt kan worden. Zij hebben de kennis en visie.” Eind vorig jaar bracht MS Schippers het nieuwe systeem op de markt.

Rondzweepende slangetjes

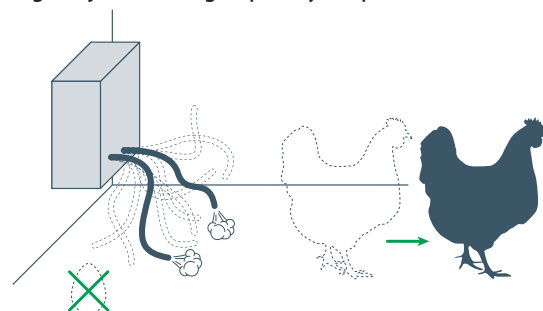
Het MS Jet Stream-systeem, een proefstelsel, heeft de boerenuitvinder inmiddels anderhalf jaar zelf in gebruik en

alle stallen zijn er mee uitgerust. „Het werkt eigenlijk hartstikke goed”, zegt Duis. Het systeem is simpel van opzet. Het bestaat uit een centrale regelkast die met 24 volt de luchtklepjes regelt, verschillende blaaskastjes in de stal zelf, een ringleiding en verschillende luchtslangen. De regelkast zorgt dat er om de zoveel minuten perslucht door de luchtslangetjes gaat, waardoor deze heftig gaan rondraaien onder luid sissend geluid. Genoeg om een kip weg te jagen. „Ik heb ze ingesteld op tien minuten met een twee seconden luchtpuls. De slangetjes in de hokken zijn dertig tot veertig centimeter lang. Door de rondzweepende beweging voelen de kippen zich niet prettig op die plek en vinden er geen rust om bijvoorbeeld een ei te leggen. Ik heb geen eieren meer in de hoeken en ook geen last meer van drummen. De risicoplekken in mijn stallen heb ik nu onder controle.”

Bij elk begin van een nieuwe ronde zet Duis ▶

Kippengedrag positief beïnvloeden

Inmiddels heeft MS Schippers een veertigtal MS Jet Stream-systemen verkocht. Niet alleen in Nederland, maar ook in Duitsland. „De KAT heeft hier goed op gereageerd”, zegt Thomas Mallens, EU-Divisiemanager Pluimvee bij MS Schippers. „Pluimveehouders die vaker last van drummen en grondeieren hebben, kopen dit systeem als eersten. De rest kijkt natuurlijk wat de ervaringen zijn van deze groep ‘early adopters’. We kunnen

in ieder geval nu het gedrag van de kippen positief beïnvloeden. Dat gedrag is vaak onvoorspelbaar voor de boer. Er is een groot verschil tussen koppels. Kippen leggen eieren en dat gaat gepaard met allerlei hormoonwerkingen waarvan men niet weet wat de precieze effecten zijn. Het gedrag is bovendien niet rasgebonden en vele factoren als opfok, voer, en stalsysteem zijn ook van invloed. In ieder geval hebben we tot nu toe geen negatieve reacties ontvangen en er is nog geen boer die zijn geld terug wil hebben. De investering is met drieduizend euro voor een gemiddeld bedrijf niet hoog. Het is natuurlijk altijd moeilijk te meten hoeveel kosten je bespaart met het systeem of hoe goed of slecht het gaat zonder dit alternatief voor stroomdraden. Maar ik geloof wel dat als je de problemen van drummen en grondeieren kunt voorkomen en beter kunt managen je de investering snel terug hebt verdiend door hogere opbrengstprijzen, minder uitval en minder werk.”

Het systeem werkt op perslucht. Met een frequentie van een keer per tien minuten wordt er perslucht geblazen, waardoor de slangetjes wild in het rond zweepen. Genoeg om kippen uit de hoeken weg te houden.

Copyright foto

het systeem aan, maar bij sommige oude koppels kan hij het systeem uit zetten. De oude kippen zijn dan geconditioneerd. „Maar dat is afhankelijk per koppel. Bij sommige oude koppels moet ik de perslucht blijven activeren. Ik weet niet waarom sommige koppels anders reageren. Ik kan het echter zien aan hun gedrag. Je ziet ze dan telkens toch naar het hoekje kruipen. Probleem bij kippen is dat ze elkaars gedrag kopiëren. Als dat te vaak voor komt, dan kan ik de frequentie ook nog verhogen van tien naar bijvoorbeeld drie minuten. Dat vinden kippen niet fijn.”

Ontzorgen

Het systeem is volgens Duis eenvoudig in elke stal te installeren. De infrastructuur van 24 volt, ringleiding en kastjes kan gemakkelijk worden aangelegd. De kastjes zijn overal te plaatsen en te verplaatsen. Ook hoeven er niet overal persluchtkastjes te hangen. Dat zou te duur zijn. „Ik heb nu zelf zo'n 44 kastjes en dat lijkt voldoende. Ik wil ze in ieder geval niet meer missen. Het gemak van het systeem is voor mij duidelijk. Het

ontzorgt mij, want ik hoef me niet meer druk te maken dat er eventueel kippen in een hoek samendrummen. Ik maak me niet meer ongerust over dode dieren in de hoeken of over grondeieren. Dat bespaart tijd.”

De prijs van het systeem is afhankelijk van de hoeveelheid aftakkingen en kastjes, maar grofweg kost het rond de 3000 euro per stal. De ervaring van de Brabantse scharrelkipboer is dat je die investering er gemakkelijk uit haalt. „Er liggen minder eieren op de grond. Het kost minder werk, er zijn minder dode kippen, er is minder stress en meer rust. Dat komt weer ten goede aan de productie en kwaliteit van de eieren. Het systeem heeft weinig bewegende delen en gaat gemakkelijk tien jaar mee. Een betrekkelijke lage investering met veel voordelen.”

Afstelling belangrijk

Niet alleen Duis heeft goede ervaringen. Anderen die het systeem gebruiken zijn ook te spreken over de resultaten. „In de praktijk zien

sommige boeren in het begin wel een slechte werking. Dat komt vooral door een verkeerde afstelling. Als het systeem na verloop van tijd goed afgesteld is, zijn de boeren aanmerkelijk positiever en overtuigd dat het goed werkt. Er is dus een aanlooptijd, waarbij je als boer goed moet observeren. Overigens geldt dat bij elk nieuw koppel, want elk koppel reageert weer anders.”

Het geeft Duis voldoening dat zijn 'gedachte-

“ **Stroomdraden** werken het beste maar dat mag **niet meer** ”

spinsel' in de praktijk zo goed werkt. Niet alleen voor zijn eigen bedrijf is het een uitkomst, maar ook voor andere boeren kan het een alternatief zijn voor licht- of voermanagement om drummen en grondeieren te voorkomen. Hoewel hij een commissie aan zijn uitvinding onderhoudt, vindt hij het vooral belangrijk dat collega's baat hebben bij het systeem. „Het is bovenal een diervriendelijk systeem en dat is in deze tijd erg belangrijk.” ■